

A POLGÁRI ÁLLAM

Nemzeti államok – polgári államok

- XIX.sz.: nemzetállamok létrejötte – nemzeti törekvések megfogalmazása
- A nemzeti törekvések ellenzőivel szemben: kemény fellépés (pl.: Anglia – írek, Oroszo. – lengyelek)
- A nemzetállamok létrejötte egybeesett a polgári államok létrejöttével
- Választójog – a férfiak körében általánossá vált
- Állam szerepe megnőtt – hivatalnokrendszer kiépülése: központi igazgatási és önkormányzati munka
- Új hivatalok létrejötte: statisztikai hivatal
- Posta, közlekedési vállalatok
- Nyilvántarási rendszerek, szabványok
- Állam: nagyberuházó is – útépitések, vasút, iskolarendszer, posta-és távíróhálózat, polgári igazgatás, kórházak, állami bank
- Köv.: az állami bevételeket növelni kell
- Adóemelések: jövedelemadó, örökösödési adó
- Állami feladat: népjóléti intézkedések –ok: munkásmozgalmak
- Állami szabályozás: munkáltatók és munkavállalók viszonyára is kiterjed
- Szociálpolitika, munkásvédelem
- Pl.: 1840-es évek: Anglia – gyári törvények – munkaidő csökkentése, gyermekmunka korlátozása, jobb munkakörülmények biztosítása
- Gazdasági fellendülés következménye: a hetvenes évektől az ipari forr. kiszélesedével párhuzamosan a kontinens országában sorra vezették be a munkavédelmi szabályokat
- Kötelező biztosítások rendszere – a munkások szociális biztonsága érdekében
- Bismarck: kötelező betegség-és balesetbiztosítás bevezetése (1882)
- Nyugdíj bevezetése (1889)

A demokratikus állami berendezkedések típusai

- Angolszász modell: Nagy-Britannia, USA, Kanada
- Széles középosztály
- Politikai élet: váltógazdálkodás: liberális és konzervatív pártok
- Többpárti koalíciós kormányzás: FRO, Hollandia, Belgium
- Általában két koalíció váltógazdálkodása: jobboldali, konzervatív és baloldali szociáldemokrata vagy liberális (FRO: köztársasági elnök irányít)
- Monarchikus hatalom: Németország, OMM
- Itt: stabil kormányzópartok vannak - Az ellenzék nem erős
- Oroszország: abszolutisztikus cári hatalom

Oktatásügy

- Az állam növeli a befolyását ezen a területen
- Szakképzett munkaerő fontos
- Állampolgárok nevelése: az államhoz hű polgárok, törvénytisztelő, stb
- Köv.: az oktatást állami irányításba vonták (tantervek, stb)
- Kultúrharca: a polgári kormányok célja az állam és az egyház szétválasztása – oktatás, anyakönyvezés
- Bismarck: heves küzdelem a délnémet területek katolikusaival – az egyház és a hívek is szembefordultak a polgári törekvésekkel.

- XIX.sz. vége: megvalósul – Polgári anyakönyvezés
- Az oktatás állami irányítás alatt: elemi iskola kötelező, ingyenes – köv.: analfabetizmus felszámolása

Egészségügy

- Állami közkórházak létesítése
- Higiéniai viszonyok javítása – pl.: vezetékes ivóvíz
- Pasteur: pasztörizálás + veszettség elleni védőoltás
- Semmelweis Ignác: gyermekági láz – klórral való fertőtlenítés
- Új találmányok: szappan, kloroform, éter